

ÜZENETEK

Kísérlet egy „spontáníró” asszony prófétai szerepének értelmezésére

CSEH ZSOLT

Bevezetés

Jelen tanulmány egy elmélyült vallásosságú siófoki asszonyról szól, akinek mindennapi életét és vallásosságát isteni hatalmak határozzák meg, amelyekkel rendszeres, szoros és bensőséges kapcsolatban áll. Magát *spontáníró*ként definiálja, ami azt jelenti, hogy Jézus Krisztus – egy angyal által közvetített – üzeneteit írja le. Kiválasztottnak tartja magát, ami nem kizárólag Isten által biztosított előnyöket jelent, hanem az apostolkodás nehéz feladatát is, melyet az asszony a katolikus egyház nevében folytat, a sugalmazott írásokat prédikációkként felhasználva, amelyekre úgy tekint, mint végső isteni igazságok kinyilatkozására. Átéltje vízióknak, audiális élményeknek, amelyek mindegyike fontos jelentéseket tartalmaz, s az azokban rejtőz tartalmak többé-kevésbé pontos ismerete jelentős szereplőjévé teszi őt a mennyei és pokoli hatalmak küzdelmeinek.

A téma szorosan kapcsolódik egy, a néprajztudományban a közelmúltban definiált fogalom kérdésköréhez. Az alábbiakban az unio mystica többféle megnyilvánulását dokumentáljuk, amely olyan „elemi tapasztalás, közvetlen érzékelés és kapcsolat, mely során az eksztázisba került átélő számára a földi világot az evilágon túli valóságtól elválasztó határ megszűnik, és az egyik világ összetevője a másikban megjelenik.”¹ A néprajzi-etnológiai, antropológiai, valamint a pszichológiai szakirodalom azokat a személyes élményeket (eksztázis, transz, látomás stb.), melyek a természetfeletti fogalmaival hozhatóak kapcsolatba, illetve az ilyen jellegű mentális történéseket leggyakrabban megváltozott vagy módosult tudatállapotoknak (altered states of consciousness,² ASC) nevezi.³ Azonban ezzel a bizonytalan meghatározással a kutató nehezen tud mit kezdeni, hiszen a módosult tudatállapot nem feltétlen jellemezhető állandó „paraméterekkel”, így annak leírása egyénenként és esetenként jelentősen eltérhet, ezért a jelenségkörnek pontos definíciója és fogalomhasználata nem létezik.⁴

A dolgozat most elsősorban arra keresi a választ, hogy a prófétisztikus szerep milyen kapcsolatban van az egyén élettörténetének egyes elemeivel. Bemutatja az asszony mély hitének megnyilvánulásait, valamint azt, hogy vallásossága hogyan hat jelenlegi életének mindennapjaira.

---

¹ *Limbacher* (1998: 195)

² A jelen-, s az ahhoz hasonló esetekkel kapcsolatban nem feltétlenül osztjuk azon pszichológiai irányzatok véleményét, melyek az ASC témakörhöz tartozó élményeket patológikus eseteknek tartják. Lásd pl. *Rycroft* (1972:36)

³ *Bourguignon* (1973: 3–5)

⁴ *Grynaeus* (1998: 213)

Élettörténeti adatok

M. néni 1932. október 19-én, a vártnál korábban, édesanyja hét hónapos terhessége után jött a világra. Az akkori körülmények között sem a család, sem az ismerősök nem fűztek sok reményt ahhoz, hogy a feltűnően fejletlen csecsemő életben fog maradni. *„Édesanyámnak azt mondták, Márika, ez a kislány egyet csuklik, aztán meghal. A csontjaim is puhák voltak, a fejem, a koponyám is lágy volt. Ilyen vattával kibélelt sapkában voltam. Aztán nem mértek meg engem, de mindjárt meg is kereszteltek, minden pillanatban várták, hogy... A kezeim, lábaim ki voltak fordulva, irtózatossá néztem ki. Az a csuda, hogy egyáltalán megmaradtam. Nagyon csúnya voltam, édesanyám nem is szerette, ha megnézett valaki.”*

A család a délnyugat-magyarországi Torvaj és Tab községek közötti tanyán élte a gazdálkodó parasztcsaládok szorgos mindennapjait. A faluba vásárolni, eladni jártak leginkább, és természetesen templomba, hiszen a szülők az öt leánytestvért szigorú vallásos életre nevelték. Értékrendjük ennek megfelelően alakult, s a faluból ismert hagyományokat, főként a hiedelmeket, babonákat is ennek megfelelően ítélték meg. *„...mi ezzel sose foglalkoztunk. Szüleim igen elzárkóztak tőlük. De lehetett hallani ilyen történeteket, de nem foglalkoztunk különösebben vele. Tudták szüleim... tudtuk, hogy kísértő van. Vannak különös dolgok, de nem foglalkoztunk velük...mi tudtuk, hogy a gonosz sok mindent megtehet, de azt is tudtuk, hogy a Jó Isten mindenből kimenekít.”*

Az édesapa nagy gondot fordított a gyermekek műveltségére. Könyveket rendszeresen olvasott a család, amelyeket a településeken, vásárokon, vagy a tanyák menti úton áthaladó vándorárusoktól vásároltak. Mindennap olvasniuk kellett a Bibliát, hol könnyebben, hol nehezebben érthető teológiai műveket, valamint szépirodalmat és ponyvát bőségesen. Miközben közösen dolgoztak, esténként hímeztek, a leányok közül egynek hangosan kellett felolvasnia, később pedig tehenet legeltetni is könyvet vittek magukkal. *„...szóval ilyen volt a mi lányságunk, hogy ott mindenki olvasott... Tóth Tihamér könnyebb olvasat volt, de Prohászka nagyon nehéz volt. Meg akkor volt Shakespeare-től... meg Nyírőtől, meg ponyvaregények is voltak olvasva.”*

M. néni szerint családjuk a fentiek tekintetében messze elütt az átlagos falusi családoktól. Mint ahogyan vallásos buzgóságukban is. A közelebb található település Torvaj volt, s közigazgatásilag is oda tartozott tanyájuk. Itt minden második vasárnapon volt mise, amit látogattak is rendszeresen. A hétköznapi, s minden első vasárnapi misék miatt azonban vállalták a nagyobb távolságot, s Tabra ezért hetente két-három alkalommal is elmentek. Jól jellemzi a család vallásos elmélyültségét az a történet, melyet M. néni édesapja haláláról mesélt: *„...Ő mindig nagyon sokat imádkozott a szép halálért...hetven éves volt, édesanyám is nagyon furcsának találta, nem volt különösebben beteg, csak úgy le-lepihent. Máskor nem nagyon szokott. Meg mindig (azt mondta), hogy a papot hívjátok, ha én beteg leszek. Sose orvost kért, mindig papot. Anyám nem tudta hogyan, miért, de mindjárt mondta a Klárikának, hogy szólj a papnak, meg szólj az orvosnak. De nem tudja miért, hát nem volt beteg... Aztán a pap mindjárt kiment, meggyóntatta, feladta neki az utolsó kenetet. Édesapám azután nem szólt már, annyit mondott jól van, másnap reggel édesanyám halva találta. Úgy aludt el, hogy még a vánkos se volt meggyűrődve, szóval nem vergődött, nem látszott, hogy őneki haláltusája lett volna. Meghallgatta a Jóisten a kérését. De ő áldozott, gyónt minden első pénteken, úgyhogy ő törődött a lelkiével. Meg mink is.”*

Elmélyült vallásosságát később a család minden tagja megtartotta. Az öt testvér hívő maradt, családjukban a katolikus hit- és morális elvek szerint szervezték életüket.

M. néni és egyik nővére Veszprémben tanult az Irgalmas Nővérekénél, majd az idősebb testvér teológiai tanulmányokat folytatott.

M. néni szülei szándéka ellenére ment férjhez az egyik falubelihez, Horváth Lajoshoz. A Horváth családról nem volt jó véleménye a falunak, de a fiatal lány hamar beleszeretett a jóképű férjébe. *„Aztán borzasztóan ellenezték sokáig, de az is kitartott énmellettem, én is kitartottam mellette. Ő, hát éreztem én magamba, hogy hát értem mindent megtesznek, meg tudom én változtatni. Édesapám azt mondta, hogy édes lányom, ha én is körbe kergettelek volna benneteket a ház körül, akkor tudnád mitől félj.”* Már házasságkötésük esztendejében megszületett egyetlen gyermekük, akinek világra jötte egészen megváltoztatta a házaspár kapcsolatának lehetőségeit. Ráadásul nemsokára már idegen környezetben, Siófokon éltek. A férj hamarosan iszákos lett, s tettel, szóval gyakran sértette, bántotta családját. Egyáltalán nem volt vallásos ember, s hamarosan M. néni vallásosságából is gúnyt űzött. M. néni gyermeke miatt tehetetlennek érezte magát, elválni nem tudott, így 35 éves házasságának, s általa keserűnek ítélt sorsának csak férje 1993-ban bekövetkezett halála vetett véget.

A kiválasztottság kezdete

Házasságának kudarca okán M. néni egyre inkább elmélyült vallásos hitében. Férje okozta bánata, olykor félelme miatt otthon befelé forduló lett, templomba rendszeresen járt, gondolatai biblikus idézetek, prédikációk értelme körül jártak. Dolgozott, munkahelyén megkeresett bérét a ház körüli nagy kertben termelt zöldség, s az akolban hizlalt sertések eladásával egészítette ki.

Elmondása szerint 1978-ban egy nap épp a sertéseknek szedett gazt hozta le a kertből, amikor egy férfihangot hallott, amely mindössze annyit közölt vele, hogy: *„A gondolatok tisztaságára ügyelj!”* *„Bevezetés, előzetes nélkül. Nem voltam én olyan, hogy mindenféle szennyes gondolatokkal foglalkozzak... Arra én mindig odafigyeltem, hogy min jártatom az eszemet.”* M. néni az eseményt meglehetősen ösztönösen élte meg. Állapota jellemzésekor elmondta, hogy érzékei tiszták voltak, konstatálta, hogy körülötte nem tartózkodik senki. Az általa hallott mondat értelmét hamar fölfogta, sőt magában még a stílusát is megfigyelte. *„Tudtam, tudtam... meg én körülottem nem volt... meg ez nem egy olyan szokott mondat, még a paptól se hallottam.”* Pontosan tíz esztendővel később ismétlődött meg ez az esemény. Újra ugyanazt a férfihangot hallotta: *„Viseld el, hogy én is elviselhessélek Téged!”* A mondat értelme természetesen kötődik M. néni akkori mindennapi életéhez. Amit el kellett viselnie, az férje viselkedése, alkoholizmus okozta személyiségzavarai, békétlen természete volt, de pontosan nem tudta felidézni, mi volt az a konkrét, férjével kapcsolatos körülmény, amivel kapcsolatba lehetne – s talán kellene hozni – a jelenséget. Meggyőződése, hogy Jézus szólott hozzá, s maga a korábbi esettől számítja kiválasztottságának kezdetét.

A két audiális élmény között, pontosan 1982-ben, majd attól kezdődően folyamatosan, egy egészen másfajta vallásos tapasztalat átélője lett M. néni. Olyan üzenetek tolmácsolójává vált, melyeket egy Ármin nevű – meghatározása szerint angyali – személy diktált neki, azért, hogy azok birtokában apostolkodjon. *„...a nővéremnek írtam, nem arra ment a toll, amerre én akartam. Akkor már a bevezetés... szóval így kezdődött.”* Ármin személyéről csak annyit tud, hogy neve alapján valamilyen zsidó kötődése lehet, bár ezt a kérdést egy angyal kapcsán talán fölösleges firtatni. 2001 januárjáig M. néni több száz üzenetet írt le, s ebbéli tevékenykedése fontos, meghatározó részévé lett

életének. Az összegyűjtött írások egy jelentős kéziratot adnak, amelyet M. néni érezhetően egyfajta életműnek tekint.

Az üzenetek és hatásuk

A sugalmazott szövegek formai szabályszerűségeinek meghatározásában sokat segít a számítógépbe beírt, szerkesztett, kinyomtatott majd összefűzött változat. Az ily módon is terjedelmesnek mutakozó szöveg azonban korántsem teljes, hiszen a legutolsó befűzött szöveg (1998. húsvét) után még bőségesen keletkeztek üzenetek, másrészt néhány írás az elsők közül hiányzik, mert azokat M. néni elmondása szerint egy egyházi személy magánál tartotta, miután a szövegeket elolvasásra átadta neki. Nagy valószínűséggel azonban ez utóbbiak formai és általános tartalmi vonatkozásaikban nem tértek el a későbbiektől.

M. néni autográf szövege – mert természetesen mégis ezt célszerű primer forrásnak tekinteni – szintén jól tagolt írásmű: nagyméretű, ún. franciakockás füzet szétbontott, kihajtott, teljes belívein, hosszú, tömött sorokban. Előfordulnak benne helyesírási, kisebb nyelvhelyességi hibák, de egyáltalán nem jelentősek.⁵ A helyesírási hibákat többnyire javította a szöveget legépelő hölgy⁶, de a szöveg értelmén, a mondatok, mondatrészek szerkesztésén nem változtatott. A kézzel írt anyagban a fontosabb szövegrészek kiemelését a teljes vagy részleges aláhúzás jelöli, valamint előfordul nagy kapitálisok használata is. A gépelt szöveg nagy kapitálisokkal illetve kurzívval jelöli a kiemelő sorokat.

Minden egyes üzenet hagyományos katolikus köszönésközlővel kezdődik: *Dicsértessék a Jézus Krisztus!*, s a szintén hagyományos áldásformulával folytatódik: *Áldott légy testvérem a mi Urunk, Jézus Krisztus szent kegyelméből! Ámen.* Majd az üzenetek küldője megnevezi magát, s személyes, szinte bizalmas hangon szólítja meg M. néni: *Ármin vagyok, ne félj!* Ezután köszöntés kezdődik, mely lehet rövidebb, hosszabb, s csak a lehető legkritkább esetekben marad el. Példaként idézzünk most kettőt: *Köszöntelek testvérem a mindörökké élő Atya, az ő szent Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus, és a közöttetek élő Szentlélek Úristen szent nevében, a dicső Szentháromság szent kegyelméből, ámen.* A másik: *Köszöntelek testvérem az Atya, ki eget és földet alkotta, a Fiú, ki megváltotta a világot, a Szentlélek Úristen, ki megszentelte a mindeneket, a szentháromságú egy igaz Isten kegyelméből, ámen.*

A szövegek legerjedelmesebb részei, tárgyalásai, tulajdonképpen olyan egységek, amelyek egyaránt tartalmaznak imát, könyörgést, magyarázatokat, és előírásokat, amik a vallásosságát gyakorló ember hitét hivatottak fenntartani, erősíteni. „*Legyetek mindig éberek, ne engedjétek lelketeket ima és fohász nélkül. Éljetek mindig Isten jelenlétében. Tudjátok, hogy Uratok mindig figyel és lát benneteket és megmentitek lelketeket. Mert aki Isten jelenlétében él, abban kegyelem működik, de csak a ti akaratotok által...*” Egyes szövegek tartalma egészen megfeleltethető olyan prédikációkéval, melyek a katolikus vallásgyakorlatnak megfelelőek; misék, istentiszteletek templomi szertartásai

---

⁵ Az írás képe és más – formai és tartalmi – jellemzői alapján elmondhatjuk, hogy M. néni ez irányban meglehetősen művelt.

⁶ 1992-ben M. néni elhatározta, hogy szövegeit megsemmisíti. Ebbéli elhatározását csak elősegítette a teológus végzettségű nővére, aki legépelhette volna a szövegeket, de nem tette, ráadásul M. néni értelmezése szerint valószínűleg azért nem, mert úgy érezhette, hogy a kiválasztottság őt illette volna. Így a szövegeket egy önként jelentkező hölgy írta számítógépre, akinek elmondása szerint olyan indíttatása volt, hogy régi imádság-szövegeket gépeljen.

alkalmával hangzanak el. A szövegben előforduló példázatok és magyarázandó igék többsége a Szentírásból származik, mint ahogyan a jelentős számú idézet is. „Az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital”, „Aki egy betűt is elvesz vagy hozzátesz, méltó a Gyehenna tűzére”, „Tudom, hogy esendő vagy, hisz én teremtettem. Neked adom a bűnbánat szentségét, hogy tévedéseidet, bűneidet megbánhasd, és én, a te Istened boldog vagyok, ha megbocsáthatok...”

Ennek megfelelően a szövegrészek szerkezeti felépítése is leginkább a prédikációk formáját idézi.⁷ A teljes szöveg címe általában az ige hirdetésének szerepét tölti be. A szöveg legterjedelmesebb része pedig, a „mottóhoz” magyarázatként, vagy más funkcióban, de gondolatilag szorosan hozzátartozó mondatokat tartalmazza.

Az a tény, hogy az M. néni által lejegyzett szövegek döntő részben prédikációk, összefügg térítő elhivatottságával. Az üzenetek szövegeiben Ármin többször felhívja figyelmét arra, hogy: „...és amit leírat veled – általam – Isten szent lelke, az nem csak a te okulásodra szolgál. Apostolkodj! Apostolkodj! Apostolkodj!” A szövegben található megszólítások és ragozott igék szintén a leírt gondolatok terjesztésének fontosságát hivatottak hangsúlyozni, hiszen leggyakrabban többes szám második személyűek (ti), illetve gyakran felszólító módúak (tegyétek). Ezekben az esetekben a lejegyzett szövegek hangneme magasztos, a szövegrészek nagyobb közönségnek szólnak, s valóban prédikáció jellegűek.

Jelentős számban találhatóak olyan egységek is, amelyekben Ármin konkrétan és személyesen szólítja meg M. nénit. Az ilyen részletek alapos vizsgálata elősegítheti az üzenet, naplóként, feljegyzéseként való értelmezését is, de csak azokban az esetekben, amikor a szöveg, személyhez, szóló, személyre utaló, vagy valamilyen konkrét eseményre utaló jelentést hordoz. Néhány felbukkanó téma:

– a férjjel, vagy annak viselkedésével kapcsolatban:

„Legyél nagyon erős. Mit törődsz te azzal, akivel az eskü köt? Még meg sem halljad a szavát, ne engedd, hogy a te lelki egyensúlyodat fel tudja borítani, a szó amit neked meg kell hallani, nem az ő szava. Inkább kérd a te Uradat, Istenedet, hogy bocsássa meg neki, mert nem tudja, mit cselekszik...” (veszekedés kapcsán, 1982. 06. 24.). „Tudja a te üdvözítő Jézusod, hogy ti ketten úgy illetek össze vagy tartoztok egymáshoz, mint a tűz a vízhez” (nézeteltérés kapcsán, 1982.09.07.).

„Testvérem, megharcoltad a te küzdelmednek egyik felét, a te Urad és Istened kegyelmével. Ami hiányosságod adódott Krisztus kereszten függő szenvedése kiegészítette azt. Hallgattál Istened és megváltód intő szavára, ez azzal a sírral lezárult mindörökké. Eskü már nem köt senkihez. Egyik bilincs már lehullott rólad” (férje halála, 1993.10.31.).⁸

– teológus nővére viselkedésével kapcsolatban:

„Nincs igaz a nővérednek, hogy ez csak neked szól. Mert a tanítások, mik el vannak határolva a neked szóló üzenettől, azok szólnak mindenkinek. Ezt vesse agyába, és akinek tudomására jut, az tanuljon és gondolkodjon róla” (1982.09.12.).⁹

⁷ Lásd pl. 1985. 11. 10., 1994. 01. 28., 1995. 09. 17., 1998. 02. 25.; néhány tetszés szerinti példa a prédikáció-szerű felépítésre.

⁸ Itt érdemes felhívni a figyelmünket a naplójelleg bensőségesére, intim voltára, egészen pontosan az „egyik bilincs” kifejezés kapcsán. A „másik bilincsre” sem a szövegekből nem derül fény, sem az M. néniel folytatott beszélgetésekből nem derült ki, hogy mi lenne az.

⁹ Fentebb már említettük M. néni teológus nővérenek féltékeny viselkedését. Talán nem céltalan megjegyeznünk, hogy a nővér súlyos skizofréniában szenvedett, s bár magunk nem vagyunk feltétlen hívei a genetikai szemléletnek, mégis felhívni erre a figyelmet.

– más hívekkel, esetleg megtértekkel kapcsolatos:

„Lenke nénivel kapcsolatban pedig azt üzenem, sokan várják odaátról. Kit álmában nem ismert fel, az azért maradt rejtve előtte, még korai lenne őt beavatni ezekbe a titkokba, de ne féljen, mert szerető, tisztult lelkek várják a hazaérkezését...” (1992. 04. 26.).

„Testvérem, testvérednek (Sándornak) azt üzeni az Úr, hogy már több ízben üzenetet kapott, ezekhez igazodjon... Testvérenek pedig (Andrásnak), hogy vegye fontolóra a fentieket, az üzenet a fentiekben foglaltatik az ő és mindnyájatok számára. Ne féljen a küzdelemtől. Talentumait ne hagyja elveszni....” (1995.11.29.).

Az írások – s ezt leginkább az utóbbiakhoz hasonló személyes üzenetek teszik egyértelművé – M. néni számára olyan közvetítőszeret biztosítanak, amely hitelessé, megalapozottá teszi „apostoli küldetését”. Ármin szintén közvetítő, egy másik világ követe, aki saját közegében az M. néniéhez hasonló szerepet tölt be, így a két világot tulajdonképpen a két közvetítő személye, s az azok közötti kapcsolat köti össze. M. néni gondolkodásában gyakran előfordul a vallásos üdvtan két alapvető – s olykor kissé el-lentmondásos – fogalma: a kiválasztottság, illetve a szabad akarat. Az egyén szabad akarata a vallásos út választásában nyilvánul meg leginkább, az üdvözülés felé törekvésben. Azonban a különleges szerepek betöltéséhez – mint amilyen az övé – kiválasztottnak kell lenni. A kiválasztottságot a hívő ember vallásos buzgalma, erkölcsös élete eredményezheti, s eredményezte – M. néni szerint – az ő esetében is. Ez a kiválasztottság – mint azt már említettük – számára az „apostolkodás” nehéz feladatával jár együtt.

Az üzenetek születésének pillanatai M. néni számára nem okoznak a megszokottól nagymértékben eltérő lelki élményeket. Írás közben nyugodt, nem kerül „tudatán kívül”. Írásképe nem változik meg, nem üt el a hétköznapiól. A külvilágot kifogástalanul érzékeli, tudja mi történik körülötte, az írást bármikor félbeszakíthatja, később képes folytatni. „Érzek egy olyan indítást...szóval, hogy írjak. Sose tudom, mit írok. Mindig akkor tudom meg, amikor újra elolvasom. Ha jön valaki, hát abbahagyom, leteszem a tollat, nem nézem meg mit írtam. Az utolsó szót se. Semmi probléma nincsen.” A tollat „Ármin vezeti”, nem ő. A teljes szöveg nem tudatosodik benne, csak amikor befejezte, és egészben elolvasta azt. „Ármin nem diktál”, a szavak és mondatok az M. néni tudatán keresztül érkeznek, de hangot nem hall közben. „...meg az agyamon is megy, mint a gondolat. Azt érzem. Szavak jönnek. Nem hallom a szavakat, a gondolat útján megy”.¹⁰ Az üzenet megalkotását csak Ármin kezdeményezheti, csak ő garantálhatja azok isteni tisztaságát. M. néni hite szerint nem befolyásolhatja, szorgalmazhatja az írást, mert az ő emberi művoltának köszönhetően a leírt szövegben kísérthet az emberi tulajdonságok rosszabbik hányada. „...én megvárom, mert ha én magam akarom, közbejászhat a gonosz. Bekeverhet.”

Az üzenetek kapcsán nagyon nehéz határt húzni M. néni énje és Ármin személye között. Miközben a külvilág felé M. néni jelenik meg az írások szerzőjeként, ő maga olyan tények kapcsán, melyek a szövegek valamelyikében megjelenik, gyakran a közvetítő Árminra utal úgy, mintha a szövegeket tulajdonképpen ő írta volna. „...Aztán az egyikben írja, hogy háromszor talákoztál velem...” „...Igen, írja is, hogy a gonosz rád irányítja a figyelmét...” Az idő s asszony tehát mindössze eszköznek tekinti magát abban, hogy az Isten – Ármin által sugallt – üzenetét papírra veti.

Az üzenetek M. néni életében a szolgálat kézzelfogható bizonyítékaként, ugyanakkor eszközöként vannak jelen. A szövegek megléte egyfajta bizonyosság a kiválasztottság-

---

¹⁰ M. néni leírása arról az állapotról, melyben üzenetei születnek, nagyon emlékeztet arra, melyet Lovász Irén, E. néni kapcsán ismertetett, aki Isten írónakának tartja magát, s sugalmazott szövegeket, dalokat vetett papírra. L. Lovász I. (1998).

ra, főleg azok előtt, akikkel M. néni apostoli tevékenységét végzi. Ugyanakkor a térítő tevékenységben kiválóan alkalmazható eszköz, amely ráadásul egy hiteles személy, azaz Ármin alkotása. Tartalma a vallásosságban való elmélyülést segíti, léte pedig annak eredményét bizonyítja. M. néni büszke arra, hogy „apostoli” tevékenysége hatására többen megtértek már.

Az M. néni által „tolmácsolt” üzenetek közül hét egészen más, az addig megszokottól gyökeresen eltérő formában is megnyilvánult. A szövegek írása helyett rajzokat készített, amelyek szimbolikus formában hivatottak kifejezni az Ármin által közvetített jelentéstartalmat. M. néni felfogása szerint a rajzok nagy általánosságban ugyanazokat a tartalmakat, jelentéseket hordozzák, mint a szövegek, a kifejezésforma azonban kifejezőbb, koncentráltabb, „velősebb”.

A képek meglehetősen egyszerű kivitelű, félfamentes rajzlapra készített ceruzarajzok. Az ábrák vonalvezetése folyamatos, íves, szögletek, sarkok, sőt egyenes vonalak egyáltalán nem jellemzőek. Ennek köszönhetően a képek szinte folyékonyak, a rajtuk felfedezhető és konkretizálható formák nem rendelkeznek éles kontúrokkal, egymástól sem igen határolhatóak el. Ilyen módon a grafikák leginkább víziókat, álmokat idéznek a néző számára. A laza kézmozdulatokkal meghúzott vonalakat M. néni feltehetően utólag erősítette ki.

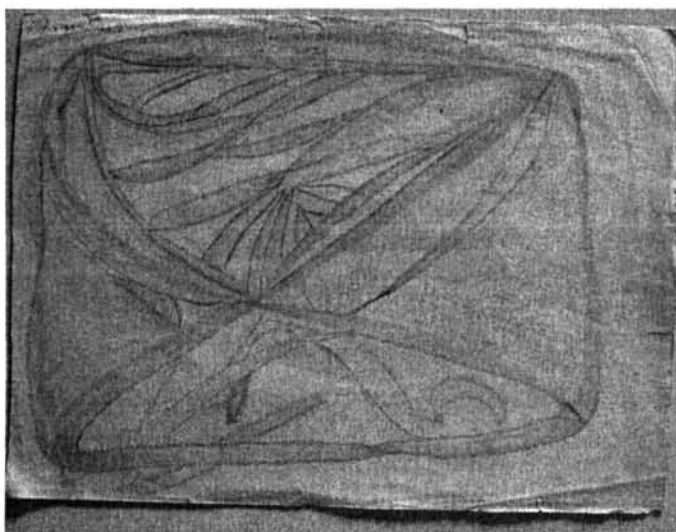

1. kép. „A rossz is bennünk van, és ezek ilyen tengeri ragadozó halak”

A hét darab alkotás két csoportba sorolható a konkrétan megjelenő ábrák alapján. Az egyik csoportba hat kép tartozik, melyeket egyértelműen és tisztán a mély vallásosság ihletett. Az ezeken képeken megjelenő, biztonsággal kivehető szimbólumok a kereszt, a harsona, a szem, a koronás kígyó, illetve szelíd és ragadozó halak. A képeken megjelenő ábrák összefüggéseit M. néni nem minden esetben tudja világosan és egyértelműen feltárni. A bizonytalanságok okait elsősorban abban látja, hogy a mondandót nem ő maga foglalja az adott formába, hanem Ármin, az ő keze pusztán arra való, hogy a szimbolikus tartalmak mindenki számára láthatóan papírra kerüljenek. Magyarázatai így tulajdonképpen nem a képekről, hanem az azokon felbukkanó egyes szimbólumokról szólnak. Szem: „Figyelnek, szerintem figyelnek bennünket. Fentről. A szem mindig fent van, ugye...”, „Sok szem. Hát látnak bennünket. Nem tudunk elbújni.” Bakancs(?):

„Nagyon sokáig néztük, és nem tudtuk, mi az. Egyvalaki ránéz, azt mondja, ez egy bakancs. Hát milyen bakancs ez? Hát, hogy milyen nehéz úton járunk, ugye...” Koronás kígyó, ragadozó halak: „...a kígyó, az ősi kígyó. Itt van a korona a fején... Fejedelem ő is. Hát Lucifer a fény angyala volt... Bennünk, tulajdonképpen mibennünk vannak... azok a rossz gondolatok... hogy is mondjam, a rossz is bennünk van. A rossz is bennünk van, és ezek ilyen tengeri ragadozó halak.” Szelíd halak: „Hát a halak... az apostolok jele... ez a hal nem élettelen hal, csak alélt hal. És a másik hal emeli föl. A másik hal meg húzza fölfelé. Hát tulajdonképpen ez az egyház. Eléggé sok baj van.”

A másik csoportba mindössze egyetlen kép tartozik. A világ profán szegmensére vonatkozó, de vallásos hitből táplálkozó értelmezés: a sarló, a kalapács, a kasza, s egy rövid szöveg: „itt a tiszta búza”, egyértelmű jelképek, melyek a képen látható elrendezésben, talán kissé erőltetve, de konkrét, egyszerű világlátásból származó tartalmat hordoznak. Figyelemre méltó azonban, hogy ez a kép született az összes közül a legkorábban, s 1983-as datálása kissé politikai pikantériát ad jelentésének. „Na ez nagyon sokat mond. A sarló és a kalapács külön van, a kasza közéje vág. A kasza vág közé.”¹¹

2. kép. „Na, ez nagyon sokat mond. A sarló és a kalapács külön van, a kasza közéje vág”

M néni üzeneteit szűkebb s tágabb környezetében sokan ismerik, és sokféleképpen értékelik. Arról hogy ki, hogyan ítéli meg írásait, s azokon keresztül őt magát, meglepően nyíltan beszél. Közvetlen környezetében férje találkozott először M. néni különleges írásaival, ám azok egyáltalán nem olyan hatással voltak a férfira, ahogyan azt felesége szerette volna.¹² „Ugye én megmutattam a Lajosnak, hogyhát az ugye meg fog térni.

¹¹ Érdemes megfigyelni azt, ahogyan a rajzokhoz kommentárt fűz. Folyamatosan fenntartja azt az érzést, mintha ugyanolyan külső szemlélője volna alkotásainak, mint az, akinek megmutatja azokat. Az „én” és a „nem-én” a legtöbb esetben ilyen egyértelműen elválik akkor, amikor bármilyen formában megjelenő sugalmazott üzenetről esik szó.

¹² M. néni az első üzeneteket hamar megmutatta férjének azért, hogy azok segítségével változtatni próbáljon a férfi viselkedésén. Ezt az információt azonban talán úgy is értelmezhetjük, hogy az írásokban, illetve az ún. spontánírásban látta M. néni annak lehetőségét, hogy kellő hatást gyakorolhat férjére, hogy az felhagyjon alkoholizmusával. Hiszen tudjuk, hogy M. néni a spontánírásról már korábban hallott, mint ahogyan az első üzenetek

Aztán az orvostól tudtam meg, hogy elment a rendőrségre, hogy vigyenek el, mert megbolondultam. Persze a rendőrségen azt mondták neki, hogy vigyen az orvostól igazolást. Az meg mondta, hogy idefigyeljen, volt itt a Lajos, hogy adjak igazolást, hogy maga meg van bolondulva. Kérdeztem tőle, miért, hát mit csinál a felesége? Mindig a Bibliát olvasa. Aszongya, na lássa Lajos, ha maga is mindig a Bibliát olvasná, akkor nem került volna a dutyiba. Mert az ott volt, a rendőrség vitte, borzasztó cirkuszokat csinált.”

Testvérei – bár vallásosak – kevés toleranciával viszonyultak M. néni külön dolgaihoz. Különösen érzékenyen érintette ez teológus végzettségű nővére kapcsán, akinek személyéhez érezhetően talán a legbensőségesebb viszony fűzte M. nénit, egészen nővére haláláig. „Leghamarabb a családban néznek bolondnak. Már engem a nővéreim ideg-orvoshoz, pszichológushoz akartak vinni, pedig vallásosak. Mondtam, hogy nem megyek se egyikhez, se a másikhoz, én egy olyan papot keresek, aki ennek tudója.”

A pap, mint „pásztor” nagyon fontos szerepet játszott, és játszik ma is az asszony életében. Aktív hívő-közösségi életet él, s üzeneteivel több egyházi személyt is megkeresett. Eleinte csak azért, hogy véleményezzék írásait¹³, később talán azért, hogy valamilyen módon esetleg használják azokat.¹⁴ „Elmentem, ajánlottak nekem egy nagyon jó papot. Nagyon jónak találta, és azt mondta folytassam. Fölvitte Pestre az írást, a kézírást is.” „Én voltam lelki gyakorlaton doktor...hm...az a görögkatolikus pap...a teológián tanít. Annak megmutattam az írást, azt mondta a viláért abba ne hagyjam.” „W. M. igazi pap volt, az meg nekem azt mondta, hogy ez magának a tudatalattijából jön. Csak hozza be a többit is, amit ír. Mindig hogyha ír, hozza be. Én bevitettem, oszt azt mondja egyszer, idefigyeljen, énnekem megváltozott a véleményem, nem a maga tudatalattijából jön, hanem ez sugallt írás.” Az üzenetek segítségével folytatott próféta tevékenysége sohasem váltott ki ellenszenvet a katolikus egyház mindenkori hivatalos helyi képviselőiből. Ennek oka, hogy „híveit” nem a maga, hanem a katolikus egyház számára „térítette”. Azokat a problémákat, melyet maga az egyház működésében felismerni vél, a „sebek gyógyításával” látja jónak orvosolni. E cél érdekében folytatja térítő tevékenységét, így személye, „Krisztus felkentje”, nemcsak hitének, de egyben egyházának is jótévője kíván lenni.

Evilági utazások, másvilági élmények

M. néni életében jelentős szerepet játszottak azok az utazások, amelyeket vallásos indíttatása okán tett 1986 és 1997 között. Az utakat többnyire vallásos szervezet (Actio Catholica) szervezte, s céljuk kimondottan a keresztény szent- illetve egyéb vallási kegyhelyek látogatása volt. Az egyházi szervezésnek köszönhetően M. néni meg tudta fizetni az utazásokat, amelyek egyébként óriási költségeket igényeltek volna. 1986-ban Rómában járt, ahol régi vágya teljesült, amikor személyesen láthatta a pápát. 1992-ben olaszországi, izraeli, egyiptomi körutazáson vett részt, néhány évvel később pedig a

---

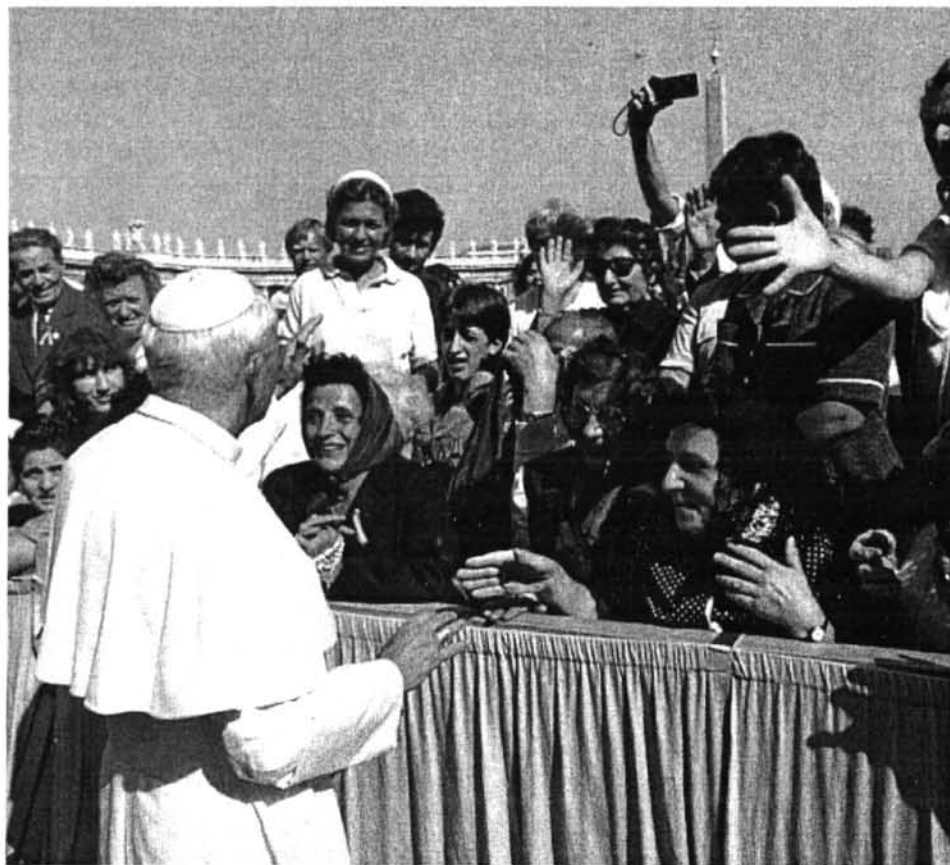
megszülettek volna. „Én mindig olyan emberekkel akadtam össze, akik valamilyen különös dolgot tudtak mondani. Hallottam erről a spontánírásról...” Mindez csupán feltételezés, amelynek megerősítésében vagy elvetésében sokat segíthetnének az első üzenetek, amelyek azonban már elveszettek tekinthetők.

¹³ Valószínűleg közvetlen környezetének idegenkedése miatt M. néni úgy érezhette, hogy ha egy, az ügyben „hivatalból” érintett, általánosan elfogadottan kompetens személy véleménye az üzenetekről pozitív, az tulajdonképpen az írások eredetiségét igazolhatja.

¹⁴ M. néninek nem titkolt vágya, hogy az Ármin által közvetített üzeneteket egyszer nyomtatásban is megjelentethesse, így talán azok felhasználhatóak lesznek az egyház és a hitélet megerősítésében. Előfordult olyan eset, amikor úgy vélte, az üzenetek segítik, az azokat ismerő pap munkáját. „Hát akik elfogadták, a Lindhoffer atya, meg a Péter az...prédikációin észre lehetett venni.”

franciaországi Lourdes-ben járt, ahol a híres Mária-kegyhelyen maga is alámerítkezett a szentelt forrás vizében.

Túl azokon az élményeken, melyeket az erősen vallásos egyének élnek át azokon a helyeken, ahol töltekezhetnek a szentség jelenlétének már-már fizikai valóságával, M. néni számára az utazások különös értelmet nyertek, hiszen minden utazása egy-egy fontos találkozást hozott számára. Az első, 1986-ban tett vatikáni útja során a Szentatyával való találkozásának egy apró mozzanatát élte meg úgy, hogy különleges jelentőséget tulajdonított neki: „...többször voltak a téren. Ott fogadott a Szentatyá, s nekem nagy vágyam volt, hogy a Szentatyát... Hagytam a tömeggel sodorni magam. Hát én nagyon jó helyre kerültem, pontosan ott ment el a Szentatyá, ott állt meg előttem. Ezt nem tartom csodának, biztosan tudta, hogy hol vannak körülbelül a magyarok... megállt előttem és azt mondta: Dicsértessék a Jézus Krisztus. Mindenkinek csak így a fejét érintette, a homlokára senkinek se tette a kezét. Nekem igen. Le van fotózva, úgyhogy nem beszélek mellé... Hát ez egy fantasztikus élmény volt nekem.”

3. kép. „...a homlokára senkinek se tette a kezét. Nekem igen.”

A következő két találkozás jelentőségét nem mérhetjük az előzőhöz, s értelmezni azokat egészen másképpen szükséges. M. néni háromszor találkozott személyesen égi közvetítőjével, Árminnal. Először 1992-ben, izraeli útjára lelkileg felkészülni a síófoki

plébániatemplomba ment, ahol szinte fel sem figyelt az ajtóban álldogáló férfira: „...elmentem mellette, bementem, ott rá néztem, nem foglalkoztam... mentem, mert én előbbre mentem, mint a többi. Bementem a templomba, a padba, egyszer csak megérintik a vállamat. Ugyanez a férfi, azt mondja, bocsásson meg, ha zavarom a dolgában, meg tudná nekem mondani, hol van a zsidó templom? De valami nagyon árad... szóval... én olyan... Magyaráztam neki, hogy itt el tetszik menni a műúton, a postánál lefordul, ott van a zsidó templom legközelebb. Akkor utána sem néztem, mondtam az imádságomat tovább. Mikor aztán hazafelé jöttem, ejnye, mondom, de furcsa egy férfi volt ez. Eleve nem is illett volna engem zavarnia a... bocsánatot is kért. Mondom, megvárhatta volna... megkérdezhetne volna bárkitől, ha meg éntőlem akarta megkérdezni, megkérdezhetne volna, mikor mentem be. Vagy megvárta volna, amíg jövök ki. És hát... nem tudtam, hová tegyem.”

A harmadik jelentőségteljes utazás, s egyben az Árminnal való második találkozás Lourdes-ben történt, öt esztendővel az előzőek után. A kegyhelyet M. néni és csoportja azzal a céllal látogatta meg, hogy maguk is megmerítkezzenek. A sziklafülkék előtt a megmerítkezni vágyókat szigorú rendbe sorolják, s a meghatározott rendnek megfelelően eresztik be. M. néni és teológus nővére a tömeg, s a magyar mise miatt lemaradtak a többiek-től. „...osztán lekéstünk... Aztán a középső ör félrenézett, mink akkor beslisszantunk. Hát visszafele menet aztán mondta, hogy... hát tudtuk, hogy mit mond. Az is tudta, hogy mink mit akarunk. Aztán odalépett valaki. Ez az ember. És beszélt az örrel. Először szelíden, halkán. Az ör rettenetesen tiltakozott. Akkor felemelte a... olyan pattogósan, parancsolóan beszélt, nem kiabált, de fantasztikus parancsolóan beszélt. És énfelem mutatott... Hát aztán beengedett az ör. Én annyira meg voltam... én rögtön megismertem.”

M. néni második alkalommal felismerte azt a férfit, akit a siófoki templomban látott. Nem tudta hogy ki lehet, de elmondása szerint, amikor Lourdes-ban az ör magyarázta, hogy nem ereszti be őt és nővérét, ő épp azon a különös, Siófokon látott férfin gondolkozott. Egészen pontosan azon, hogy annak a – nagy valószínűséggel zsidó – férfinak milyen különös fejedője volt. Akkor jelent meg újra, s győzte meg az őrt, aki átengedte a hölgyeket. M. néni szerint nem volt nehéz ráismerni, még úgy sem, hogy az első alkalommal szakállt viselt, a második alkalommal már nem. Felismerte szemeit és arcát, valamint azt a hosszú, sötét, kabátszerű felsőruhát, amire ő a siófoki plébániatemplom előtt is felfigyelt. Ekkor M. néni felhívta nővére figyelmét a férfira, akinek személye igazolhatta volna az M. néni „különcségeinek valóságosságát” a hitetlenkedő teológus nővér számára is, aki valóban „látott valakit”, de neki nem lehetett módjában felismerni a kizárólag M. néni által Siófokon látott személyt.

A férfi kilétére harmadik találkozásuk után derült fény, ami M. néni siófoki lakásán történt. „Harmadszor találkoztam vele a szobában. Egyszer olyan... nem olyan álmosba... teljesen teljesen ébredtem. A komódon nem látszott se a filodendron, se a fikus, se az a kis tányérka. Ott feküdtem az ágyon. Ugyanabban az öltözetben volt. Itt nézett valamit, így, ilyen pihenő állásban. Mind a háromszor fedett volt a feje. Nem sábeszdekli, hanem olyan izé... Abszolút nem volt rossz érzésem. Aztán eltűnt, és újra ott voltak az üzenetek az asztalon. Aztán az egyikben írja, hogy háromszor találkoztál velem. Leírja a helyszíneket. Hogy tudd, hogy én mindig melletted vagyok, melléd adott az én uram.”

Az itt leírt találkozások közül az elsőnek feltehetően a szent helyen való lelki töltekezés adhatta a különös hangsúlyt. Az erősen vallásos asszonyból érezhetően eufóriát váltott ki a legfelsőbb katolikus egyházi személyiség közelsége, s erős vallásosságának, „hűségének”, s ebből fakadó kiválasztottságának elismerését érezhette megnyilatkozni

abban a gesztusban, mellyel a pápa illette, s amelyet később olyan gondolati kontextusba illeszthetett, hogy az mintegy igazolhatná a vele történő különös dolgok valóságosságát.

A valóságértelmezések egészen más kategóriáját alkotják az Árminnal való találkozások. Az első két találkozás tulajdonképpen hétköznapi szituációkban zajlott, ami persze nem jelenti azt, hogy eltekinthetnénk attól a tényről, hogy ezen esetekben is olyan színterekről van szó, amelyek az egyén számára lehetővé teszik a szentség megnyilvánulásának valóságos megélését. A templomi térben, vagy éppen a kegyhelyen található tárgyak, hangok, vizuális, verbális és egyéb ingerek könnyen kiválthatják azt a lelki állapotot, amelyben az egyén elemi tapasztalásai, érzékelései túlmutatnak a nem vallásos személyiség által megtapasztalható valóságélményen. Ezek alapján az Árminnal való harmadik találkozás is könnyebben értelmezhető, hiszen M. néni lakása – hasonlóan más vallásos személyiségek közvetlen környezetéhez általában –, bőségesen el van látva olyan szakrális tárgyakkal, melyek jelenléte elősegíti a vallásos eksztázis kialakulását.

A kiválasztottság következményei

*„Akkor 1989 Szilveszterén itt volt a nővérem... aztán ott az északi szobában fe-
küdtünk. Aztán hát beszélgettünk, éjfél után lefeküdtünk nem olyan sokkal, hát hogy
megjegyzem, nem azért láttunk különös dolgokat, merthogy berugtunk volna. Ennyi kis
borral koccintottunk. Aztán hát a testvérekről beszélgettünk. Aztán a nővérem paplanára
egy széles piros fénycsík ráesett. Mondom, milyen autó mehetett itt, aminek ilyen a fé-
nye? Kinéztek az ablakon, hát fönn az égen, magasan, egy nagy kereszt volt. Nem olyan
kereszt, mint a feszület, hanem mint a mentőkön, meg a kórházakon van. Széles volt a
szára. Nem átszejtelt a felhőkön, hanem fantasztikusan tündökölt. Mint a drágakő. Se
piros, se narancssárga, mint a vöröskereszt. Mondom Úristen, mi ez? Akkor én is leug-
rottam az ágyról, meg a nővérem is. Azt mondja, mi van nektek az ablakpárkányotokon?
Aztán a szivárvány színeiben halványodott el. Odamentünk az ablakhoz, akkor már nem
volt kereszt. Odanyomtam az üveghez a fejemet, akkor indult el kelet felé. Ilyen térugrá-
sokkal. Aztán a nővérem elment, ülök az ágyon, s akkor jöttem rá, hogy én két falon
láttam keresztül. Mit jelenthetett, mit jelenthetett? Biztosak voltunk, hogy azt mindenki
látta. A szomszédba szóltam reggel, te, mondom, Jancsi, ti is láttátok a keresztet? Milyen
keresztet? Nem láttunk semmit. A nővérem azt mondja, majd én megkérdezem a taxisoktól,
azok kint voltak egész éjjel, azok biztos látták. Senki se láta. Aztán abbahagytuk ennek
hirdetését, mert bolondnak néztek bennünket. Nem tudom mit jelzett, valamit biztos...”¹⁵*

M. néni hite szerint nagyon sok különös dolog történik vele kiválasztottsága okán. Ennek egyfelől az a magyarázata, hogy Ármín mindig vele van, s minden lépését óvó és segítő szándékkal kíséri.¹⁶ Ennek tudatában olyan szituációkat is külső erők által befo-
lyásolt eseményeknek tart, amelyeket a legtöbb ember valószínűleg véletlennek titulálna,
vagy racionális magyarázatot keresne, s bizonytalán találna rá. *„Nyolcvanhatban volt... a
járda mellett ilyen nagy rózsabokrok voltak. Tudja a rózsabokor az... így megy az ága, s
mindig ilyen hegyesre metszik. Annak az irányába lelökött a Horváth Lajos. Átstem a
rózsabokron, és alástem egészen a tövéig, és még egy karcolás se volt rajtam.”,
„...Nagyon esett. Egy kis vékony kendő volt rajtam, meg egy kis blézerkabát, aztán mon-
dom, Istenem, mire hazaérek teljesen átázok. Agyhártyagyulladás kapok, vagy tudó-*

¹⁵ Ez a történet egy olyan látomás leírása, melynek érdekességét adja, hogy M. néni nem egyedül élte át. Miután azonban nővére meghalt, sajnos nem árnyalhatjuk tovább a vízió leírását.

¹⁶ Hasonló angyali segítségre találhatunk példát Orosz István életében. L. *Bálint* (1942: 14).

gyulladás. Félóráig voltam az esőn, s így bugyborékol a víz...Biciklivel voltam. Hazajöttem, mondom én borzasztóan át vagyok ázva. Vetkőzők le, minden száraz volt rajtam, a fejkendőn egy csepp nem volt, a kabáton egy csepp sem volt, csak bokáig voltam tatyakos.”

4. kép. „...Általában ezek az emberek is Istenhez tértek meg.”
M. néni gyógyít, háttérben a szentsarok

Másfelől Isten kegyeltje iránt fokozottan érdeklődik a sátán is, s mindent megtesz, hogy megkísértse, megijessze, vagy épp saját oldalára állítsa M. nénit. A gonosz erők tevékenységéhez való alkalmazkodás szintén mindennap jelen van életében. A mennyei és alvilági hatalmak ellentéte, kettőssége határozza meg számára a kozmoszt, amelyben él. A világ két princípiumának szembenállása, harcot eredményez, melyben ő maga is résztvevő, természetesen a jó oldal kiválasztott harcosaként. „...pláne imádság alatt borzasztóan zavart. (ti.: a Sátán) Biztosan érzett már olyat, mikor azt mondják, hogy libabőrös a bőröm. Rettenetes érzés. Szent Mihályhoz fohászkodtam, nem múlt el. Egyre múlik el mindig, mikor azt mondom, a Szűzanya győzelméért ajánlom fel magam. Mert hát ő tiporja el a gonosz fejit. Akkor elmegy, egy darabig békén hagy, majd újra próbálkozik.” „Egyszer kint voltam a kertbe, jöttem be, hát a függöny össze volt tépve két helyen. Senki nem járt itt. Le volt vágva, de úgy szálán, hogy ilyen fordított háromszöget alkotott. És négy karomhúzás volt még ott. A múltkor meg azt hallottam éjjel, hogy ez a plafon leszakadt volna az egész. Másik alkalomkor meg, háromszor annyira megverték az ajtót...És elmúlik, minden elmúlik.” „(Ármin)...írja is, hogy a gonosz rád irányítja a figyelmét, és kimondhatatlanul gyűlöl.”¹⁷

¹⁷ Ahogyan a különféle eseményeket mind gyakrabban élte át, M. néni ima közben „megkérdezte” Jézust, hogyan értelmezze azokat. Ármin 1992. 04. 26-án „hozta” a választ, melyben megmagyarázza a különböző eseményeket.

Szilveszteri látomása óta M. néni gyógyító tevékenységet is folytat. Kezeit a beteg fölött tartja, imádkozik előbb egyedül, majd betegével együtt. Koncentrál, miközben mozdulatait halkan magyarázza, s kérdezőpáciensét arról, hogy mit érez. A gyógyítást legalább annyira lelki aktusnak tartja, mint fizikainak. Felfogása szerint a test egészségét a szabad lélek épsége meghatározza, s az elmélyült katolikus hit biztosíthatja a lélek egészségét. E felfogás szerint saját egészsége hite, kiválasztottsága bizonyítékaul is szolgál, gyógyító tevékenysége pedig elősegíti a térítést, az apostolkodást. „*Rákos daganatok múlttak el, tüdőfoltok múlttak el, szóval... sokféle betegség. Általában ezek az emberek is Istenhez tértek meg.*” Bizonyítva, hogy képessége isteni adomány, M. néni „gyógyításaiért” soha semmit nem fogad el. Szerinte az fizet a kellő helyen, aki megtér Istenéhez.

Értelmezési lehetőségek

Lovász Irén E. néniről írott tanulmánya¹⁸ véleményünk szerint mértékadó a két asszony, s a hasonló esetek értelmezésében. M. néni – E. nénihez – hasonlóan elutasítja, hogy üzeneteinek ő lenne a szerzője, rajzainak alkotója. Elfogadhatjuk azt az álláspontot, hogy a nem-én, ebben az esetben az én-idegen belső állapotok, énen kívüli exteriorizálódása következtében válik az átélő számára az én hétköznapi világán kívüli dologgá. Esetünkben – természetesen leegyszerűsítve – ez azt jelentené, hogy Ármin személye M. néni énjének olyan én-idegen része, amelyet nemcsak hogy a külső világ jelenségeivel azonos helyre kerül, hanem a köznapi jelenségektől is élesen elválik, s a transzcendensről alkotott imagináció részeként „köszön vissza”. A folyamat okozta élmények mentális történései módosult tudatállapotban (ASC) zajlanak le.

A tanulmány ismerteti egy, az előzőt meghaladó elméletet is, amely szétfeszíti a módosult tudatállapot fogalmának kereteit. Eszerint minden emberre jellemző az ún. *autonóm elképzelés*, amely mint folyamat, az éber tudatosság keretein kívül megy végbe. Ennek eredményei lehetnek álmok, látomások, amelyeket tudatosan használni azonban csak bizonyos adottságok, tanultság birtokában lehet. Kontroll nélkül az *autonóm képzeletek* gyötrő álmokká, éberséget zavaró víziókká válhatnak, ellenkező esetben azonban hozzájárulhatnak a prófétai személyiségek kialakulásához. M. néni értelmezhetjük ilyen személyiségként, hiszen élettörténetéből megtudtuk, hogy a megfelelő tanultsággal rendelkezik, hogy autonóm képzeleteit kordában tarthassa. Mégis úgy tűnik, hogy üzenetei nem feltétlen objektivációi autonóm képzeleteinek, hiszen víziói, auditív és egyéb élményei nem mindig mutatnak szoros kapcsolatot az általa leírt szöveggel.

Talán nem érdektelen felvetni azt a kérdést, hogy a szakrális kommunikáció, mint a mindennapi élet része, eredeztethető-e M. néni interperszonális kapcsolatainak kommunikációs szintjén megnyilvánuló sérülésekből? A teória a következő: M. néni élettörténetéből tudjuk, hogy 19 éves korában történt házasságkötéséig tanyán nevelkedett.¹⁹ A viszonylagos elszigeteltség jelenthetett némi anomáliát a szocializáció szintjén, amely elsősorban szintén interperszonális kapcsolatokban, illetve kommunikációban nyilvánul meg. A hosszú ideig tartó rossz házasság²⁰ pedig a legintimebb kommunikációs szféra sérülését, majd teljes leépülését eredményezte. A befelé fordulás – amelyről M. néni

¹⁸ Lovász (1988:156–173) Szembetűnő a két eset hasonlósága, az átélt élmények tekintetében. Meglepőbb azonban, hogy a két bemutatott személy élettörténete is párhuzamba állítható néhány lényegesnek ítéltető ponton.

¹⁹ Csak megemlítjük, hogy az életrajzi adat egyezést mutat a Lovász Irén tanulmányából megismert E. nénijével.

²⁰ Újabb életrajzi egyezésre hívhatjuk fel a figyelmet.

beszámolt – kedvezett a vallásos elmélyülésnek, s Ármin, aki „létezését” – a fenti pszichológiai nézetek értelmében – M. néninek köszönhetette, képes volt kiigazítani a felbillent kommunikációs egyensúlyt. A próféta-ság, a térítés, majd később a gyógyító tevékenység pedig kiszélesítette a vallásosságon alapuló kapcsolatok sávját. Mindez persze csak elmélet, de talán mégis igazolható azzal a ténnyel, hogy M. néni üzeneteinek születése csak meghatározott életszakaszának jellemzője. Bármely pszichológiai szemlélettel magyarázzuk Ármin személyének létét, M. néni 50(!) esztendő volt amikor először üzenetet íratott le vele. Azt persze csak most áruljuk el, hogy az eddig utolsónak számító üzenet kapcsán²¹ M. néni elmondta, azt amolyan búcsúzásfélének érzi, s hogy Ármin valószínűleg nem fog többé jelentkezni. Elméletünk értelmében ez azt jelentheti, hogy 1982. volt a „kommunikációs mélypont”, s 19 esztendő kellett ahhoz, hogy M. néni interperszonális kapcsolatai beálljanak egy, a személyisége által optimálisnak ítélt szintre.

A fent említett gondolati köröknek nem szoros része, de talán nem minden érdekesség nélküli kicsiny statisztikánk, melyet az üzenetek születésének gyakoriságáról végeztünk. Nem volt nehéz dolgunk, hiszen M. néni minden egyes üzenetet datált. A dátumokat kiemelve és listává szerkesztve évenként megkaptuk az üzenetek születésének gyakoriságát:

1982.07.24.	1984.02.05.	1985.12.10.
1982.09.06.	1984.01.14.	1985.12.27.
1982.09.07.	1984.02.20.	
1982.09.12.	1984.03.09.	1986.01.01. éj. 2.30.
1982.09.24.	1984.03.18.	1986.02.12. Hamvazószerda
1982.09.24.	1984.03.27.	1986.02.25.
1982.09.30.	1984.04.05.	1986.05.12.
1982.10.08.	1984.04.12.	1986.07.09.
1982.10.18.	1984.05.09.	1986.08.30.
1982.10.25.	1984.05.28.	1986.11.16.
1982.11.20.	1984.06.09.	1986.12.24. Szenteste
1982.12.04.	1984.06.23.	1987.01.01. éjjel 2.
1982.12.10.	1984.07.12.	1987.01.23.
	1984.08.18.	1987.02.05.
1983.05.22. Pünkösd	1984.09.28.	1987.03.03.
1983.06.10.	1984.11.01.	1987.04.24.
1983.07.04.	1984.12.10.	1987.06.05. Sárlos Boldogaszony
1983.07.27.	1985.01.01.	1987.08.05.
1983.08.25.	1985.01.18.	1987.09.28.
1983.09.18.	1985.01.30.	1987.11.05.
1983.09.20.	1985.02.10.	1987.11.23.
1983.09.28.	1985.03.15.	
1983.10.20.	1985.03.27.	
1983.12.04.	1985.04.09.	1991.01.10.
1983.12.06.	1985.04.26.	1991.02.04.
1983.12.09.	1985.05.08.	1991.04.01.
1983.12.10.	1985.05.30.	
1983.12.16.	1985.07.07.	1992.01.12.
1983.12.27.	1985.08.04.	1992.02.16.
	1985.08.09.	1992.03.23.
1984.01.01.	1985.09.19.	1992.04.26.
1984.01.14.	1985.10.21.	1992.03.03.
1984.01.30.	1985.11.10.	1992.07.04.

²¹ 2001. 01. 25.

1992.07.19.	1995.03.13.	1997.12.27.
1992.08.11.	1995.04.16.	
1992.08.24.	1995.03.21.	1998.01.14.
1992.08.28.	1995.07.30.	1998.01.26.
1992.09.24.	1995.09.17.	1998.02.25. Hamvazószerda
1992.10.02.	1995.10.15.	1998.03.25. Gyümölcsoltó
1992.11.21.	1995.11.29.	Boldogasszony
1992.12.26.	1995.12.22.	1998.04.13. Húsvét másnapja
	1995.12.27.	1998.05.29.
1993.01.18.		1998.08.27.
1993.02.24. Hamvazószerda	1996.01.17.	1998.09.21.
1993.03.26. Gyümölcsoltó	1996.01.29.	1998.10.25.
Boldogasszony	1996.03.01.	
1993.04.12. Húsvét másnapja	1996.03.25. Gyümölcsoltó	1999.01.21.
1993.07.21.	Boldogasszony	1999.02.17. Hamvazószerda
1993.08.11.	1996.04.21.	1999.03.25. Gyümölcsoltó
1993.09.23.	1996.05.26.	Boldogasszony
1993.10.31.	1996.06.21.	1999.05.24. Pünkösöd másodnapja
1993.11.07.	1996.07.28.	1999.08.27.
1993.12.17.	1996.08.27.	1999.09.27.
	1996.09.22.	1999.10.28.
1994.01.05.	1996.10.23.	1999.11.23.
1994.01.28.	1996.11.25.	1999.12.28.
1994.02.13.	1996.12.27.	
1994.03.20.		2000.01.25.
1994.04.17.	1997.01.23.	2000.02.23.
1994.05.24.	1997.02.21.	2000.03.08. Hamvazószerda
1994.07.17.	1997.03.17.	2000.04.30.
1994.08.04.	1997.04.21.	2000.06.12. Pünkösöd másodnapja
1994.08.13.	1997.05.22.	2000.07.27.
1994.10.09.	1997.06.20.	2000.08.28.
1994.11.15.	1997.07.23.	2000.10.16.
1994.12.06.	1997.08.26.	2000.11.27.
1994.12.27.	1997.09.28.	
	1997.10.27.	2001.01.25.
1995.01.19.	1997.10.27.	
1995.02.26.	1997.11.28.	

Jól kivehetjük, hogy az egyházi ünnepi kalendárium néhány napja meglehetősen kedvezett az üzenetek születésének. Érdekes statisztikát kaptunk akkor, amikor a dátumokat öröknaptárba helyezve azonosítottuk a hét napjait a megfelelő dátummal. Tettük ezt avégett, hogy megnézhessük, hogy az istentiszteleti alkalmak – melyeket M. néni rendszeresen látogat – befolyásolják-e az üzenetek születését, illetve a vallásos eksztázis (unio mystica) kialakulását. Az eredmény a következő: hétfő 19%, kedd 10%, szerda 13%, csütörtök 13%, péntek 17%, szombat 8%, vasárnap 20%-os gyakorisággal volt az üzenetek születésének napja. Az eredmények alapján talán kijelenthetjük, hogy a vasárnapi istentiszteleti alkalmak hatással lehettek M. néni vallásos eksztázisának kialakulására. Talán nem meglepő a szombatot jellemző eredmény sem, ha tudjuk, hogy szigorúan katolikus vallási szabályokhoz alkalmazkodó ember számára ez a legutolsó „munkanap” a pihenésre szánt vasárnap előtt.

Tudjuk, hogy minden tudományos, elméleti spekuláció mellett M. néni számára az itt leírt jelenségek, életének szinte már kézzelfoghatóan valóságos részletei. Minden napjainak az általunk unio mystica fogalommal meghatározott, s ily módon kiemelt pillanatai tökéletesen illeszkednek szorgos élete egészébe.

Bálint Sándor (kiad.)

1942 Egy magyar szeptember. Orosz István önéletrajza. Budapest

Bourguignon, Erika

1973 Introduction. In: Religion, Altered States of Consciousness and Social Change. Columbus: Ohio State University Press

Grynaeus Tamás

1998 A megváltozott tudatállapotok pszichiátriai értékeléséről. In: Pócs Éva szerk. 1998: Eksztázis, álom, látomás. Tanulmányok a transzcendensről I. Budapest: Balassi Kiadó, Pécs: University Press

Limbacher Gábor

1998 A népi unio mystica. In: Pócs Éva szerk. 1998: Eksztázis, álom, látomás. Tanulmányok a transzcendensről I. Budapest: Balassi Kiadó, Pécs: University Press

Lovász Irén

1998 „Az elme hallja nem a fül”. Egy asszony látomásainak antropológiai megközelítése. In: Pócs Éva szerk. 1998: Eksztázis, álom, látomás. Tanulmányok a transzcendensről I. Budapest: Balassi Kiadó, Pécs: University Press

Rycroft, C. A.

1972 A Critical Dictionary of Psychoanalysis. Harmondsworth: Penguin

BOTSCHAFTEN - DIE URSACHEN DER MEDIATORENROLLE UND IHR ERLEBNIS IM LEBEN EINER RELIGIÖSEN „SPONTAN SCHREIBENDEN” FRAU

Von der Ethnographie, der Anthropologie und der Psychologie werden seit langer Zeit die Äußerungen der Religiosität des Individuums, ihre einfachen bzw. zusammengesetzten und besonderen Formen untersucht. Das Erlebnis des Glaubens kann nämlich unterschiedliche Formen annehmen und das Individuum von jenem Normensystem des Verhaltens und der Äußerung abbringen, das von der Gesellschaft legitimiert und für normal gehalten wird. Deshalb weichen die Handlungen und das Verhalten des religiösen Menschen häufig von dem der übrigen Mitglieder der Gesellschaft ab und wirken häufig deviant.

Vorliegende Studie analysiert einige Segmente des Lebens einer alten Frau, die von ihrer Religiosität zur Versehung einer Art von Mittlerrolle inspiriert wird zwischen der sakralen Gewalt (Gott) und der profanen Welt (dem alltäglichen Menschen). Ihre Tätigkeit führt sie in schriftlicher Form durch, dabei ist ihr ein Engel namens Armin behilflich, der ihr verschiedene "Botschaften" diktiert und sie dazu anregt, unter den Menschen mit Hilfe der tief religiösen bzw. der religiösen Moral entsprechenden Botschaften eine prophetische Tätigkeit auszuüben.

Die Studie zeigt vor allem die Äußerungen dieser besonderen Religiosität, die Botschaften, die inspirierten Grafiken, die Visionen und Erscheinungen, dann versucht sie, die in der Profanität wurzelnden Gründe des Existierens in der Auserwähltheit sowie das zu beleuchten, was die Mediatorenrolle im Leben des religiösen Individuums bedeutet, wie diese ihm über die Schwierigkeiten des Alltags hinweghilft.

Zsolt Cseh